

Pas på tatoveringer

Ny gennemgribende lov om tatovering er hårdt tiltrængt – det er mere end en simpel erhvervsregulering.

Professor, dr.med.,
overlæge Jørgen Serup,
Dermatologisk Afdeling
D, Bispebjerg Hospital
E-mail: js16@
bbh.regionh.dk

INTERESSERONFLIKTER:
Ingen.

Den gældende lov om tatovering af 8.6. 1966 er yderst kortfattet og udtrykker blot, at den, der tatoverer en person under 18 år eller udfører tatovering i hoved, på hals eller på hænder, straffes med bøde eller hæfte. Det var lægerne Michael Pers og Torben von Herbst, som gav anledning til lovens fremkomst. Loven virker ikke efter hensigten. I en opgørelse over unge, der besøgte kønssygdomsklinikken på Bispebjerg Hospital, fandt man blandt 72 personer, at 19% var blevet tatoveret før deres 18. år, 10% i ansigtet/på halsen og 7% på hænderne [1]. En professionel tatovør fra Vesterbro fik ved Københavns Byret i 2010 en bøde på kun 1.000 kr. for at tatovere en stor skrift skråt hen over hovedet på en kunde. Tatovøren udtalte efter dommen, at det ikke var hans ansvar – han vil fortsat gøre, hvad kunden ønsker. 600.000 personer i den danske voksenbefolkning er tatoveret.

At lade sig tatovere er en beslutning for livet med ukendt risiko. Tatoveringsfarve har vidtgående ukendt indhold og er oftest hverken steriliseret eller konserveret. Selve farverne er omfattet af loven om kemiske stoffer og hører under Miljøministeriets regi. Pigmentet er uren kemi, der stammer fra industrielle leverandører til lakindustrien. I Ugeskrift for Læger har vi givet en oversigt over den nuværende medicinske viden om de helbredsmæssige risici [2]. Der er en række kendte bivirkninger, enkelte alvorlige. En ung dansk mand reagerede på en rød tatovering og endte med at få sit ben amputeret.

KEMISK STOF I HELE ORGANISMEN

At tatovere kemisk stof ind i huden er som at injicere et medicinsk produkt med langsom frigivelse af kemisk stof til hele organismen. Var det samme produkt blevet anvendt til et medicinsk formål, altså som lægemiddel, ville alene den krævede sikkerhedsdokumentation for et enkelt produkt koste i milliardklassen. Selv for kosmetiske produkter, som blot påføres hudoverfladen for sjov, er der skrappe sikkerhedsregler for produktion og dokumentation af råmaterialer, og der er krav til indholdsdeklaration på tuberne.

At forudsætte, at man kan regulere tatovørerhvervet effektivt gennem et lille grundkursus, og at man

kan kontrollere tatovørblæk, der produceres i udlandet og typisk købes over internettet, kan virke ret naivt.

Med inspiration fra den nugældende lovgivning om tatovering, kosmetiske produkter og lægemidler er der et stort antal »huller« at dække ind:

- Enhver kan udføre tatovering uden begrænsning og uden uddannelsesmæssig forudsætning.
- Forholdene, hvorunder der tatoveres, er ikke underlagt noget krav om indretning og hensigtsmæssighed til formålet herunder systematisk sikring af renlighed.
- Der er ikke noget krav til sterilitet af instrumenter og nåle, og der er ikke noget krav til hygiejnen ved selve tatoveringens udførelse som eksempelvis afspritning af huden og brug af handsker. Tatovering er en form for kirurgia minor.
- Uanset, at de anvendte farver injiceres og optages i kroppen i et ukendt omfang, og uanset, at de er blandinger af urene kemiske stoffer af overvejende uoplyst art, der principielt indgives som var det lægemidler, er der ingen tilstrækkelige krav til sikring af, at installation af stofferne ikke indebærer væsentlig medicinsk risiko umiddelbart eller på lang sigt.
- Der er ingen stillingtagen til farvernes evt. særlige risikoprofil, i kraft af at de er partikulære og indeholder nanopartikler og ikke er simple opløste kemiske stoffer.
- Der er intet formelt krav til farvernes konservering eller sterilitet herunder langtidsholdbarhed og holdbarhed under særlige forhold, som f.eks. betinges af temperatur og hyppige anbrud i forbindelse med brug. Med farverne kan nye globale infektioner spredes.
- Der er ikke defineret en tilsynsfunktion til sikring af kvalitet af tatoveringer og tatovører.
- Miljøstyrelsens tilsyn med reference til EC-regelsættet REACH er snævert afgrænset og i omfang utilstrækkeligt. Styrelsen har som et led i kemikaliekontrollen kun fokus på farverne, køb og salg af dem og på, om mærkningsreglerne for kemiske stoffer er overholdt.

Vi modtager meget gerne kronikforslag. Send din kronik som vedhæftet fil til uff-debat@dadl.dk

Kronikken må fylde 7.800 tegn (optalt med mellemrum). Eventuelle spørgsmål kan rettes til Elizabeth Gatzwiller på 35 44 83 26 eller ega@dadl.dk

- Der mangler krav om information af kunderne forud for tatovering mundtligt og evt. skriftligt om risici på kort og lang sigt med oplysning om den oftest ringe mulighed for fortrydelse og fjernelse af tatoveringen. Kunden bør vide, at det er en beslutning for livet. Der er ikke er noget krav om betænkningstid og informeret samtykke.
- Der er inget krav til kundens tilstand og forståelse af situationen, og det er tilladt at tatovere personer, der er påvirket af alkohol, medicin eller narkotika, ligesom det er tilladt at tatovere personer, der er åbenbart psykisk ude af stand til at tage kvalificeret beslutning.
- Enhver kan uden noget krav til faglig forudsætning, udstyr eller klinikforhold foretage fjernelse af tatoveringer herunder ved brug af kraftige medicinske lasere eller anden risikobetonet metode. Når det drejer sig om kosmetisk behandling, er lasere if. Sundhedsstyrelsens »bekendtgørelse om kosmetisk behandling« af 1.12.2007 reserveret for speciallæger i dermatologi eller plastikkirurgi med særligt kursus og autorisation. Fjernelse af tatoveringer med lasere er ikke omfattet af bekendtgørelsen og kan udføres af enhver, uden at de krav til information, journalføring mv., som læger er underlagt ved brug af laser til kosmetisk behandling, er gældende. Fjernelse af tatoveringer sker da også i dag på det frie marked uden involvering af læger og uden kontrol.
- Personer, der lader sig tatovere, har ingen formel klagevej eller systematisk klientforsikring, der træder ind ved fejlbehandling og personskader. Klienterne har ved et eventuelt civilt søgsmål mod tatovøren ingen realistisk mulighed for at få erstatning for fejl.
- Der findes intet formaliseret landsdækkende register, hvortil tatoverede, tatovører og læger kan indberette komplikationer i forbindelse med tatovering, evt. med indberetningspligt. Med et sådant register kunne risikoen ved tatovering overvåges, og evt. nye farver med særlige risici kunne detekteres. Det kunne også danne kernen i et kompetent kontrolsystem.
- Tatovører har ingen pligt til at føre protokol eller journal over, hvilken farve de har anvendt på en kunde, og sporbarheden ved problemtatoveringer og -farver er dermed lille.

Tatovering er ikke bare negativt [1]. Det er også en livsstil og en helt personlig signatur, udtryk for en fundamental ret til at have særpræg og bestemme over egen krop. Ingen regulering af området får betydning medmindre den er baseret på en konstruktiv dialog med branchen og en realistisk samfundsopfat-

” At lade sig tatovere er en beslutning for livet med ukendt risiko.

telse. Branchen har mange lag. De seriøse tatovører gør allerede meget for sikre, at hygiejnen er i orden, og de kan det tekniske. Men branchen er broget. Der er amatører, nogle gode andre fuskere. Branchens ejerforhold er problematiske og ikkegennemskuelige – rockerne ejer professionelle tatovørforretninger og kontrollerer andre. Hvordan kan man erhvervsregulere en så varieret og uigennemskuelig branche gennem en formaliseret erhvervsregulering? For øvrigt er tatovører fritaget for at betale moms, idet de for år tilbage fik status af kunstnere.

Summa summarum – der er ikke brug for en snæver erhvervsregulering, der risikerer at blive illusorisk, men for en lovmæssig nyskabelse, der er tilpas omfattende og velgennemtænkt, baseret på dialog med branchen og med en realistisk forståelse af samfundet og kunderne. Autorisation, der ikke er velovervejet, kan være virkningsløs eller ramme forbi og endog skabe nye problemer inklusive et endnu større uautoriseret marked. Erfaringerne med regulering, uddannelse og kontrol af tatovører fra Australien og USA bekræfter, at opgaven er svær [3-5].

I forhold til de i dag erkendte problemer og den nuværende store udbredelse af tatovering er loven om tatovering fra 1966 – underskrevet af den tatoverede Kong Frederik IX med bemærkningen, at monarken ikke håbede, at den kom til at have tilbagevirkende kraft – klart obsolet, og en ny gennemgribende lov bør udarbejdes.

LITTERATUR

1. Nordstrøm J. Dansk Tatovering. Nordstroms, 2009.
2. Høgsberg T, Serup J. Tatoveringer i dermatologisk perspektiv. Ugeskr Læger 2011;173:34-9.
3. Oberdorfer A, Wiggers JH, Bowman J et al. Infection control practices among tattooists and body piercers in Sydney, Australia. Am J Infect Control 2003;31:447-56.
4. Oberdorfer A, Wiggers JH, Bowman J et al. Monitoring and educational feedback to improve the compliance of tattooists and body piercers with infection control standards: a randomized controlled trial. Am J Infect Control 2004;32:147-54.
5. Raymond MJ, Halcón LL, Pirie PL. Regulation of tattooing in Minneapolis and St. Paul, Minnesota: tattooists' attitudes and relationship between regulation and practice. Public Health Reports 2003;118:154-61.